

Τμήμα Εργοθεραπείας – ΔΠΘ

«Τα πρώτα μου ψαλιδοβήματα»- Ανάλυση
Δραστηριότητας κοπής με ψαλίδι

Εργαστήριο: Η Δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της
Ζωής στην Εργοθεραπεία

Καθηγητής: Παναγιώτης Σιαπέρας

Εισηγήτρια: Ελένη Παπαδογιάννη, Εργοθεραπεύτρια

Κομοτηνή 2025

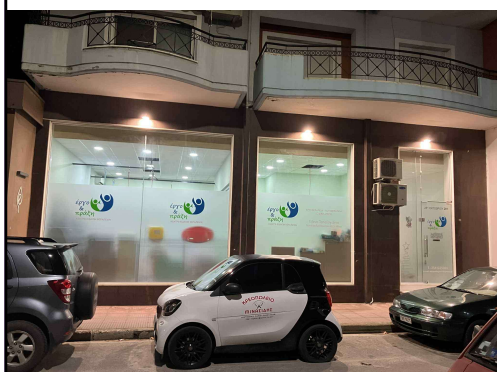
1

Ας γνωριστούμε

Λέγομαι Ελένη Παπαδογιάννη και είμαι εργοθεραπεύτρια

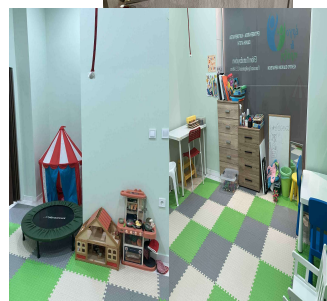
2

Κέντρο Ειδικών Θεραπειών- «Εργο&Πράξη»

3

Κέντρο Ειδικών Θεραπειών- «Εργο&Πράξη»

4

Εισαγωγή

- ▶ Ρόλος περιβάλλοντος
- ▶ Ανάλυση δραστηριότητας χώρο της παιδιατρικής εργοθεραπείας

5

Θεωρητικό Υπόβαθρο

- ▶ Σχέση παιδιού–δραστηριότητας–περιβάλλοντος
- ▶ Ανάλυση δραστηριότητας

6

Πρακτική εξάσκηση

- ▶ Θα διαπιστώσουμε αν γνωρίζουμε το χειρισμό του υλικού που θα χρησιμοποιήσουμε, με το σωστό τρόπο
- ▶ Θα εξασκηθούμε πάνω στα βήματα της δραστηριότητας

7

Διαστάσεις Περιβάλλοντος-Γενικοί όροι

- ▶ Προσβασιμότητα
- ▶ Αισθητηριακά ερεθίσματα
- ▶ Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και θεραπευτικό περιβάλλον
- ▶ Πόροι & υποστηρικτικά μέσα
- ▶ Ασφάλεια
- ▶ Προσαρμοστικότητα

8

Προσβασιμότητα

- ▶ Εργονομία
- ▶ Δομές
- ▶ Προσαρμογές στα υλικά
- ▶ Ανεξάρτητη κινητικότητα

9

Αισθητηριακά Ερεθίσματα

- ▶ Θόρυβος
- ▶ Φωτισμός
- ▶ Οργάνωση
- ▶ Αισθητηριακή ρύθμιση

10

Κοινωνικό και Θεραπευτικό Περιβάλλον

- ▶ Υποστηρικτικές σχέσεις
- ▶ Αλληλεπίδραση με συνομηλίκους
- ▶ Κοινωνικο-πολιτισμικοί παράγοντες
- ▶ Σχέση με Θεραπευτή
- ▶ Γνώση Θεραπευτή

11

Πόροι & Υποστηρικτικά Μέσα

- ▶ Τεχνολογία
- ▶ Παιχνίδια & υλικά
- ▶ Βοηθήματα

12

Ασφάλεια

- ▶ Φυσική ασφάλεια
- ▶ Ψυχολογική ασφάλεια
- ▶ Προβλεψιμότητα

13

Πρακτικές Παρεμβάσεις

- ▶ Αξιολόγηση περιβάλλοντος
- ▶ Προσαρμογή δραστηριοτήτων
- ▶ Περιβαλλοντικές αλλαγές
- ▶ Συνεργασία με την οικογένεια /σχολείο

14

Οφέλη

- ▶ • Αυξημένη συμμετοχή
- ▶ • Ισότιμη πρόσβαση
- ▶ • Αυτονομία
- ▶ • Ολιστική ανάπτυξη

15

Προκλήσεις

- ▶ Πολυπλοκότητα αξιολόγησης
- ▶ Έλλειψη πόρων
- ▶ Αντιστάσεις
- ▶ Συνεχής αναθεώρηση
- ▶ Επιστημονική και πρακτική επάρκεια θεραπευτή

16

Επάρκεια Θεραπευτή

- ▶ Γνωρίζω τα βήματα;
- ▶ Γνωρίζω τις ανάγκες του παιδιού και που βρίσκεται σε σχέση με τα αναπτυξιακά του ορόσημα και το γνωστικό του υπόβαθρο;
- ▶ Ξέρω να αξιοποιώ το υλικό που έχω στη διάθεσή μου;

17

Πρωτόκολλο Συνεδριών – Εκμάθηση Χρήσης Ψαλιδιού

ΣΥΝΟΨΗ 12 ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

18

Γενικές Οδηγίες Πρωτοκόλλου

Παιδί: 5 ετών, ΔΦΑ μέσης λειτουργικότητας

- ▶ **Διάρκεια συνεδρίας:** 20–30 λεπτά
- ▶ **Συχνότητα:** 2 φορές/εβδομάδα
- ▶ **Περιβάλλον:** ήσυχο, χαμηλά αισθητηριακά ερεθίσματα, σταθερή ρουτίνα
- ▶ **Υποστήριξη:** από λεκτική οδηγία → οπτική οδηγία → ελάχιστη καθοδήγηση → ανεξαρτησία
- ▶ **Μέτρηση προόδου:** Ψαλιδιές/30", ευθεία γραμμή 10cm, επίπεδο φυσικής βοήθειας
- ▶ **Μέθοδος παρέμβασης:** Επίδειξη-Οδηγία- Ανεξαρτησία (Model → Prompt → Fade-out)
- ▶ **Στόχος 6 εβδομάδων:** Κοπή ευθείας γραμμής 10 cm χωρίς φυσική βοήθεια

19

Συνεδρία 1 – Αξιολόγηση & Προθέρμανση δεξιοτήτων

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Καταγραφή αρχικών δεξιοτήτων · εξοικείωση με ψαλίδι & Θεραπευτή.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Playdough, ψαλίδι ασφαλείας, χαρτόνι, οπτικές κάρτες.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Καλωσόρισμα – αισθητηριακή προθέρμανση (πίεση στις παλάμες, βαθιά πίεση 2').
- ▶ Παρατήρηση λαβής και κυριαρχίας χεριού με παιχνίδια (βαριές μπάλες, χάντρες).
- ▶ Εξοικείωση με ψαλίδι (κρατάμε, ανοίγουμε-κλείνουμε χωρίς κοπή).
- ▶ Ψαλιδιά σε playdough (με χειριμό, αν χρειαστεί).
- ▶ Καταγραφή (ψαλιδιά/30", βοήθεια).
- ▶ Ανατροφοδότηση – οπτικό σύστημα επιβράβευσης.
- ▶ **Κριτήρια επιτυχίας:**
- ▶ Το παιδί ανέχεται το ψαλίδι και εκτελεί 3–5 ψαλιδιές.

20

Συνεδρία 2 – Μαλακά υλικά

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Ανάπτυξη ελέγχου ανοίγματος/κλεισίματος.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Playdough σε λεπτές λωρίδες, εργοθεραπευτικά ψαλίδια (spring-loaded scissors), χοντρό χαρτί.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Αισθητηριακή προθέρμανση (5'): βαριές δουλιές (πιέσεις στον τοίχο, βαράκια ή λαστιχάκια στα χέρια).
- ▶ Επίδειξη (modeling) και οπτικές οδηγίες.
- ▶ Ψαλιδιές σε playdough λωρίδες (10 επαναλήψεις).
- ▶ Ψαλιδιές σε χοντρό χαρτόνι (2-3 cm πάχος).
- ▶ 1 λεπτό ελεύθερης επιλογής κοπής για ενίσχυση κινήτρου.
- ▶ Καταγραφή.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ 10 επιτυχημένες ψαλιδιές με λεκτική καθοδήγηση.

21

Συνεδρία 3 – Αμφίπλευρη χρήση χεριών

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Σταθεροποίηση χαρτιού με μη κυρίαρχο χέρι.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Χαρτόνια με χοντρές γραμμές, αυτοκόλλητα «βάλε το χεράκι εδώ».
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Δραστηριότητα σταθεροποίησης (κρατάμε χαρτόνι και ζωγραφίζουμε γραμμές).
- ▶ Εξάσκηση: βάζουμε το μη κυρίαρχο χέρι σε αυτοκόλλητο σημείο.
- ▶ Ψαλιδιές σε γραμμή σημειωμένη με χρώματα.
- ▶ Παιχνίδι: «Βρες το χεράκι» (οπτική καθοδήγηση θέσης).
- ▶ Καταγραφή.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Σταθεροποίηση με λεκτική υπενθύμιση

22

Συνεδρία 4 – Θέση σώματος

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Σωστή θέση σώματος και χεριών.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Σκαμπό, τραπέζι εργονομικό, χαρτόνια.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Έλεγχος εργονομίας – 90° γόνατα/ισχία.
- ▶ Κράτημα ψαλιδιού (φωνητική οδηγία + φυσική καθοδήγηση).
- ▶ Ψαλιδιές σε χαρτόνι με στόχο (σαφές σημείο κοπής).
- ▶ Συνδυασμός από ψαλιδιές σε σειρά (4–6 συνεχόμενα).
- ▶ Επιβράβευση.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Κράτημα ψαλιδιού με 1–2 υπενθυμίσεις.

23

Συνεδρία 5 – Ευθεία με υποστήριξη

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Μετάβαση σε συνεχόμενη κοπή.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Ευθείες γραμμές 2 cm πάχος, έντονα χρώματα.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Επίδειξη (Modeling): Θεραπευτής κόβει αργά.
- ▶ Χειρισμός (Hand-over-hand) 1 φορά.
- ▶ Παιδί κόβει μερικά εκατοστά με λεκτική υποστήριξη.
- ▶ Ενδιάμεσα διαλείμματα αισθητηριακής ρύθμισης (μπαλάκι για πιέσεις).
- ▶ 2–3 επαναλήψεις.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Κοπή 5 cm με μερική καθοδήγηση.

24

Συνεδρία 6 – Λεκτική καθοδήγηση

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Μείωση φυσικής βοήθειας – χρήση μόνο λεκτικών οδηγιών.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Χαρτί A4, χοντρές γραμμές 1,5 cm.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Προθέρμανση για το ψαλίδισμα: 1'.
- ▶ Κοπή ευθείας γραμμής με «σταμάτα – κοίτα – κόψε».
- ▶ Καθρεφτική μέθοδος (cutting side-by-side).
- ▶ Ημι-ανεξάρτητη κοπή 10 cm.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ 70% ολοκλήρωση γραμμής χωρίς φυσική καθοδήγηση.

25

Συνεδρία 7 – Στενή γραμμή

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Βελτίωση ακρίβειας & οπτικοκινητικού συντονισμού.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Γραμμές 1 cm, βέλη κατεύθυνσης.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Οπτικοποίηση (κάρτες): «1. Κρατάω – 2. Βάζω δάχτυλα – 3. Κόβω».
- ▶ Κοπή ευθείας γραμμής με στενότερο πλάτος.
- ▶ Χρήση οπτικών σημείων (τελείες κατά μήκος γραμμής).
- ▶ Εξάσκηση σε 3 διαφορετικά χαρτιά.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Ακρίβεια 60–70%.

26

Συνεδρία 8 – Συνεχής κοπή

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Αντοχή & ρυθμικότητα κινήσεων.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Μακριές ευθείες 15–20 cm.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Ρυθμική προθέρμανση (ανοίγω-κλείνω μετρώντας).
- ▶ Βήματα: «Άνοιξε – Κλείσε – Προχώρα».
- ▶ Κοπή σε μία συνεχή πορεία.
- ▶ Ηχογράφηση για ανατροφοδότηση (εφόσον επιτρέπεται).
- ▶ Επιβράβευση.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Συνεχής κοπή με 1–2 λεκτικές υπενθυμίσεις.

27

Συνεδρία 9 – Λεπτό χαρτί

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Διαχείριση υλικού χαμηλής αντίστασης.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Χαρτί A4, λεπτό χαρτί χειροτεχνίας.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Προθέρμανση για το ψαλίδισμα.
- ▶ Ευθεία κοπή σε λεπτό χαρτί (πιο απαιτητικό στον έλεγχο).
- ▶ Εξάσκηση σταθεροποίησης με μη κυρίαρχο χέρι.
- ▶ 2–3 προσπάθειες.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Κοπή 10 cm με λεκτική υποστήριξη.

28

Συνεδρία 10 – Καμπύλη

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Προετοιμασία για σχήματα.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Καμπύλες γραμμές μεγάλης ακτίνας.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Οπτική προθέρμανση με ξεπατίκωμα δακτύλων.
- ▶ Κοπή αργής καμπύλης γραμμής.
- ▶ Χρήση κατεύθυνσης με βέλη.
- ▶ Αν χρειαστεί: μπλοκάρισμα αγκώνα (σταθερός).
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ 70% ευθυγράμμιση με καμπύλη.

29

Συνεδρία 11— Κοπή βασικού σχήματος (τετράγωνο/κύκλος)

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Εφαρμογή δεξιοτήτων σε λειτουργική εργασία.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Σχήματα με χοντρή γραμμή, χαρτόνια.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Επίδειξη τετραγώνου.
- ▶ Παιδί κόβει τετράγωνο με 2–3 οδηγίες
- ▶ Μετάβαση σε κύκλο (πιο δύσκολο).
- ▶ Δημιουργία μικρού κολλάζ (ενίσχυση).
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Ολοκληρώνει σχήμα με λεκτική καθοδήγηση μόνο.

30

Συνεδρία 12 – Τελική αξιολόγηση & γενίκευση

- ▶ **Στόχος:**
- ▶ Καταγραφή επιτευγμάτων· σύγκριση με πρότυπο.
- ▶ **Υλικά:**
- ▶ Ευθεία 10 cm, καμπύλη, σχήμα.
- ▶ **Βήματα:**
- ▶ Προθέρμανση με ψαλιδιές.
- ▶ Κοπή ευθείας 10 cm (χωρίς φυσική βοήθεια).
- ▶ Κοπή καμπύλης.
- ▶ Κοπή τετραγώνου.
- ▶ Συζήτηση με γονέα/εκπαιδευτικό – οδηγίες για στο σπίτι.
- ▶ Καταγραφή τελικών μετρήσεων.
- ▶ **Κριτήρια:**
- ▶ Ανεξάρτητη κοπή ευθείας 10 cm σε αποδεκτό επίπεδο ακρίβειας $\geq 80\%$.

31

Συζήτηση

- ▶ Απορίες
- ▶ Ερωτήσεις

32

Ευχαριστώ

33

Βιβλιογραφία

- ▶ American Occupational Therapy Association. (2020). *Occupational therapy practice framework: Domain and process* (4th ed.). *American Journal of Occupational Therapy*, 74(Suppl. 2), 1–87.
- ▶ Anaby, D., Law, M., Coster, W., Bedell, G., Khetani, M., Avery, L., & Teplicky, R. (2015). The Pathways and Resources for Engagement and Participation (PREP): A novel intervention to improve participation of youth with disabilities. *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics*, 33(4), 364–382.
- ▶ Baum, C., & Christiansen, C. (2005). *Person-environment-occupation-performance: A model for planning interventions*. Slack.
- ▶ Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press.
- ▶ Case-Smith, J., & O'Brien, J. (2015). *Occupational therapy for children and adolescents* (7th ed.). Mosby.
- ▶ Crepeau, E., Cohn, E., & Schell, B. (2009). *Willard & Spackman's occupational therapy* (11th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.
- ▶ DeLany, J. V., et al. (2014). Review of occupational therapy intervention research for children and youth (2009–2013). *American Journal of Occupational Therapy*.
- ▶ Dunn, W. (2007). Supporting children to participate successfully in everyday life by using sensory processing knowledge. *Infants & Young Children*, 20(2), 84–101.
- ▶ Gibson, J. J. (1979). *The ecological approach to visual perception*. Houghton Mifflin.
- ▶ Law, M., Cooper, B., Strong, S., Stewart, D., Rigby, P., & Letts, L. (1996). The Person-Environment-Occupation model. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 53(1), 9–23.
- ▶ Morgenthier, T., Lynch, H., Loebach, J., Pentland, D., & Schulz, C. (2024). Using the theory of affordances to understand environment-play transactions: Environmental taxonomy of outdoor play features. *American Journal of Occupational Therapy*.
- ▶ Trombly, C., & Radomski, M. V. (2008). *Occupational therapy for physical dysfunction* (6th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.

34

Βιβλιογραφία

- ▶ Θεοδώρου, Μ. (2014). *Εργοθεραπεία: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Παρισιάνου.
- ▶ Κουτσούμπα, Μ. (2019). Ανάλυση δραστηριότητας στην εργοθεραπεία. Στο: *Βασικές Αρχές Εργοθεραπείας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- ▶ Ιατρού, Ε. (2020). *Παιδιατρική Εργοθεραπεία: Προσεγγίσεις και Παρεμβάσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω.